

Simojärven suvessa

Kotiniemen Reetan ja Kallen jälkipolvea kävi 16.7.2019 vierailulla Mustalahdessa Simojärven länsirannalla.

Kuvassa vasemmalta Vieno Impiö, Antti Impiö, Reino Anetjärvi, Raili Impiö, Paavo Impiö, Esko Pernu, järvelle katselevat selin kameraan Alli Kauppinen ja Katri Impiö, raanun edessä Hannele Pernu sekä Tarja Pernu ja Maila Anetjärvi.

Paljon oli muistoja ajasta, jolloin kuljettiin järven yli sukuloimassa ja auttamassa pirttiin asettuneita Kotiniemen Elsä ja Kultukan Aalea. Aalen kotipaikka on 9 km päässä Kultukassa ja Impiöön on Simojärven yli noin 6 km.

Kuva on vuonna 1949 valmistuneesta pirtistä, joka on entisöity reilu vuosikymmen sitten. Tarja Pernu antoi entisöinnin Soppanan

Anterolle. Vielä ehti Elsa äiti leipoa rieskaakin kymmenkunta vuotta sitten vanhan pirtin uunissa. Pirtti on ollut tyhjillään vuodesta 1963, jolloin pesueen kasvettua muutettiin viereiseen taloon. Uudemman talon kirvesmiehenä toimi Joonas Pirttijärvi. Hirsipirtin 10 hirsikertaa on tehty Kultukassa ja loput hirsikerrat paikan päällä. Kotiniemen- ja Kultukan sisarukset olivat usein apuna rakennustyöissä sekä huushollin ja lasten hoidossa. Antti muisti olleensa lautapoikana rakennustyömaalla ja työmiehet yöpyivät puolen kilometrin päässä savotan kämpällä. Sotien jälkeen alueella oli talvisin isot savotat ja järvellä jokakesäiset uitot.

Ruokailemassa vasemmalta Esko, Reino, Paavo, Katri, Maila, Eevi Romppainen, Antti, Raili ja tarjoilemassa Alli Kauppinen ja selin Jorma Kauppinen. Impiöläisen perinteen mukaan kahvipöydässä pitää olla monta sorttia.

Kuvat ja tekstit Pertti Pernu

Hirsitalossa on iso pirtti, kamari, keittiö ja kylmä vintti. Piharakennuksessa on pieni navetta ja sauna. Rantaan on vain satakunta metriä. Tarinan mukaan, pirtti rakennettiin, kuten entiseen aikaan kruunutorpat valtion maalle. Pirtti oli jo nousemassa, kun metsäherrat sanoivat Aalelle, että pirtti puretaan, kun se on rakennettu valtionmaalle ilman lupia. Aale oli sanonut, että "elekää nyt purkako ennen kuin pirtti on valmis"! Siitä lähtien pirtti on seissyt Mustalahdessa.

IMPIÖN SUKUVIESTI

Julkaisija: Impiön Suku ry

Päätoimittaja: Timo Impiö
Kiviaidankuja 1A 10
06100 Porvoo
Puh. 040 8354 647
timo.impio(at)pp.inet.fi

**Lehden
toimituskunta:** Hallitus

Taitto: Graafinen suunnittelu
Satu Winqvist
winqvist.satu@gmail.com

Painopaikka: Keuruun Lautupaino
Otavantie 11
42700 Keuruu

ISSN 2342-0537

Aineistot: toivotaan toimitukseen digitaalisina.
PDF-, Word- tai JPG tiedostoina
Aineisto osoitetaan vastaavalle toimittajalle.
Toimitus pidättää oikeuden editoida/lyhentää tekstiä
ja julkaista se joko yhdessä tai kahdessa osassa.
Toimitus ei palauta julkaistavaksi lähetettyjä
aineistoja eikä vastaa lähettäjän alkuperäistekstin
mukaisista, mahdollisista asiavirheistä.

Irtonumero 5 € + mahdollinen postimaksu
Irtonumeron voi tilata puheenjohtajalta tai
sihteeriltä

Netissä: <http://www.impionsukury.fi>
sähköposti: [impionsukuseura\(at\)gmail.com](mailto:impionsukuseura(at)gmail.com)

IMPION SUKU ry:n hallitus:

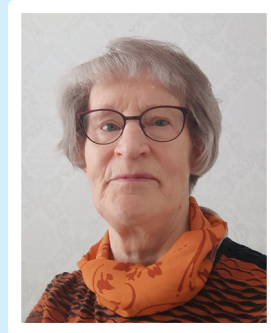
Puheenjohtaja: Timo Impiö 040 8354 647
timo.impio(at)pp.inet.fi

Sihteeri – taloudenhoitaja:
Tarja Pernu 040 5636 130
tapernu(at)gmail.com

Varapuheenjohtaja:
Laila Kaikkonen
040 7317 528

Hallitus:
Sirpa Impiö 040 8294 009
Vieno Impiö 040 5225 916
Virpi Impiö 040 7384 439
Maarit Kaipainen 050 5658 868
Toivo Sääskilahti 0400 968 249
Tuomo Takalo 050 5920 567

Yhdessä olemme enemmän kuin yksin

Terveys ja turvallisuus ovat olleet viime viikkojen pääaiheet mediassa. Ne ovat vakaan elämän peruspilareita. Viime vuosien koronapandemia on viritänyt meidät huolehtimaan paremmin terveydestämme. Kun yhteiskunta alkoi vapautua koronarajoitteista, median uudet otsikot yllättivät meidät. Uutiset sodan runtelemasta Ukrainasta ovat aiheuttaneet hämmennystä. Pakenevien ihmisten hätä koskettaa meitä kaikkia.

Noin sata vuotta sitten Suomessa koettiin terveys- ja turvallisuushuoli melkein päällytysten. Vuosina 1918–1920 raivoava espanjantauti kylvi kuolemaa maailmanlaajuisesti. Tällöin Suomi oli toipumassa sisällissodasta ja yhteiskunnan tila oli sekava. Elintarvikepula ja sotaväsymys heikensivät vastustuskykyä. Nämä tekijät loivat otolliset olosuhteet taudin leviämiseksi. Tilastot kertovat, että maassamme kuoli espanjantautiin yli 10 prosenttia sairastuneista. Koettelemukset olivat tuolloin monin verroin raskaammat kuin meidän huolestamme tänä päivänä.

Pandemia-aika on osoittanut, kuinka kanssakäymisen väheneminen lisää pahoinvointia. Vuorovaikutuksen puute työelämässä, kouluissa ja harrastuspiireissä on tehnyt ison tyhjiön arkeemme. Tässä tilanteessa perhe, suku ja ystävät ovat voineet muodostaa hyvän verkoston lievittämään korona-ankeutta. Olemme huomanneet, että yhdessä olemme enemmän kuin yksin.

Sukuyhteyden vaaliminen on yhteiskunnan avautuessa hyvä tapa kokea iloa ja yhteisöllisyyttä. Jos kokoontumisrajoitukset eivät ole voimassa, ensi kesänä voimme tavata sukulokouksessa Ranualla. Kokouskutsu on luettavissa tämän lehden sivuilta. Olet lämpimästi tervetullut yhteiseen juhlaan!

Voit lukea tästä lehdestä artikkeleita suvun jäsenten elämänvaiheista, arjesta ja tapahtumista. On tärkeää, että näitä muistoja tallennetaan jälkipolville. Muuten ne voivat hävitä iäksi unholaan. Jos haluat tuoda esiin sukuun liittyviä juttuja, ota yhteys sukuseuran hallituksen jäseniin, niin sinua haastatellaan asian tiimoilta.

Tarja Pernu

Impiön suku ry

Sukuseuran jäseneksi voi liittyä 15 vuotta täyttänyt henkilö, joka kuuluu sukuun. Lisäksi jäseneksi voi liittyä myös sukuun kuulumaton Impiön suvusta kiinnostunut henkilö. Jäsenille jaetaan Impiön sukuviesti lehti ja jäsenet saavat alennuksen sukujuhlan osallistumismaksusta.

Jäsenmaksu on 10 € vuodelta. Jäsenmaksu maksetaan sukulokouskausittain yhdessä erässä 30 €.

Sukulokouskausi on **2022–2024**, 2025–2027 jne. **Seuraava jäsenmaksu kaudelle 2022–2024**

peritään tammikuussa 2023.

Kesken kauden liittyvä maksaa jäljellä olevista vuosista 10 €/v.

Jäseneksi voi liittyä ilmoittamalla tiedot puhelimella tai sähköpostilla sihteerille. Maksu tilille FI85 5744 7720 0418 91

Yhteystiedot: etunimesi, sukunimesi, sähköpostiosoitteesi, katuosoite, postinumero ja -toimipaikka, puhelinnumero.

Facebookissa on keskusteluryhmä ”Impiön suku ry”. Ryhmään voi liittyä myös sukuseuraan kuulumaton.

**Jäsenyydellä
tuet
sukuseuran
toimintaa.**

Monesta ennen elanto *Elämisen mallia Perälässä* *Erkin ja Taavan aikana*

Erkin ja Taavan jälkeläisiä haastateltuani olen koonnut muisteluista yhteenvetoa elämisestä 30–60 -luvun maaseudulla Roosinginjärven rannalla Perälässä.

Perälän talo. Kuva Perälän albumit

Erkki Leo Erkinp. Impiö (1897–1966) ja **Maria Kustaava Matintr. os. Törrö** (1911–1984) vihittiin vuonna 1932 ja heille syntyi 13 lasta, joista 10 sai kasvaa aikuisikään.

Perälä on perustettu aikanaan valtion maille kruununtorpaksi Roosinginjärven rannalle ja Erkki lunasti valtiolta tilan itselleen vuonna 1932. Elannon saaminen vaati kovaa työtä ja koko perheen yhteisiä ponnisteluja, kukin ikänsä ja taitonsa mukaan osallistuen. Molemmat vanhemmat opettivat neuvomalla ja esimerkiksi näyttämällä tarttumaan toimeen ja työhön. Kun sovitut asiat oli tehty, saattoi saada hetken aikaa omille leikeille, pääsi kuuntelemaan lastentuntia kesken heinätöiden tai Erkki-isä saattoi ottaa ”ajomieheksi” ajaessaan koululaiskyytiä hevosella Impiöön.

Elanto oli pieninä palasina

Alkuaikoina Erkki kulki ajan mallin mukaan savotoissa, Penämön suuret savotat työllistivät. Maa- ja metsätaloutta harjoitettiin hartiavoimin ja hevosella vuoteen 1955 saakka, jolloin Perälään ostettiin ensimmäinen traktori, bensalla kulkeva Ferguson. Vuonna 1951 oli viljan käsittelyä helpottamaan hankittu Esa-merkinen puimakone. Eläminen ja työn raskaus helpottuivat hieman muutenkin tullessa 50-luvulle. Sähköä saatiin navetalle ja talon puolelle generaattorista ja iso helpotus varsinkin naisväelle oli vesi-johtojen veto. Silloin loppui loputon ja raskas veden kantaminen navetalle, saunaan, tupaan ja kasvimaille.

Erkki toimitti vuosien ajan maalaiskirjeenkantajana postia Penämön perälle kaksi kertaa viikossa. Yhteisten asioiden hoitami-

nessä hän oli mukana istuen kunnanhallituksessa ja koulun johtokunnassa. Urheilumiehenä Erkki oli perustajajäsenenä 1930, kun Voimistelu- ja Urheiluseura Riento perustettiin tarkoituksena urheilun edistäminen ja ruumiillisen kunnon kehittäminen. Yleisurheilukilpailut eivät jääneet oman kyläkunnan välisiksi, vaan monesti kilpahaasteen olivat vastaanottaneet muutkin urheiluseurat ja vastavuoroisesti kilpailtiin sitten toisten haastamina.

Perälässä elettiin pitkälti omavaraistaloudessa ja tulopuoli kertyi pienistä puroista. Erkki teki metsätöitä ja möi puita leveranssikauppana, ylimääräiset eläinten taljat, oravan- ja ketunnahkat myytiin eteenpäin turkisten ostajille, Taava tienasi yksin ja lasten kanssa marjametsässä, marjat myytiin yleensä osuuskauppaan. Ennen kuin kerma ja maito alkoivat mennä meijeriin, Taava teki ja möi voita ja leipäjuustoja. Myös lihaa myytiin.

Metsästä saatiin myös riistaa ruokapöytään ja muita tärkeitä oheistuotteita.

Kala oli tärkeä osa perheen ruokavaliota. Ulkoilmamiehisenä Taava nautti kalastamisesta ja kun kesäisin veneessä oli monta pessaakkaa mukana ja käsiä vain kaksi, piti hän omaa siimaansa hampaiden välissä. Ja sai saalista siinä missä muutkin. Kerran olivat pojat olleet verkolla ja pudottaneet mateen takaisin järveen, kala kun ei ollut ulkonäöltään mitenkään houkutteleva. Tämän kuultuaan oli Erkki antanut korvamakiaa ja sen koomin kaikki saalis oli kannettu kotiin.

Perälässä oli laajat sipulimaat ja sipulia viljeltiin myyntiin asti. Syksyllä sipulien kuivaessa tuvassa katon rajassa, olivat monesti kyyneleet herkässä. Talon päädyssä oli aidattu marjamaa, mansikkaa

Jatkuu seuraavalla sivulla ►

ja viinimarjoja. Kerran Erkki oli veroilmoitusta täyttäessään tu-
hahdellut turhautuneena kun kyselivät marjojen lajikkeita, että
”on punaista, mustaa ja vieläpä valkoista. Siinäpä miettiköön!”
Ei ollut vielä silloin valkoinen viinimarja rantautunut Perälään,
liekö Erkki tiennyt edes sen olemassaolosta.

Evakkotuliaisina uusia geenejä karjaan

Lapin sota vei evakkoon Ruotsin puolelle. Perhe oli hajallaan,
Iida-mummo (Erkin äiti os. Pernu s. 1864) oli sijoitettuna eril-
leen muista ja muu perhe vaihtoi paikkaa kolmesti evakkotalven
aikana. Säilyneistä kirjeistä voi päätellä, että on ollut kova huoli
talon hevosesta ja karjasta sekä aiemmin kotiin palanneista per-
heenjäsenistä. Erkki kulki evakkoajan karjan mukana ja siltä
reissulta tarttui pohjoisemman Suomen ja ruotsinpuolen lapin-
lehmistä uutta geenipohjaa aiemmin puhtaan valkeisiin lehtiin,
ilmentyen mustan tai ruskea värisinä muutoksina turvassa, kor-
vissa ja kyljissä.

Perälän navettaa asuttivat lapinlehmien ja sonnin lisäksi lam-
paat ja possu ja tallissa hörähteli tietenkin suomenhevonen. Pysty-
korvalla on ollut aina oma paikkansa talonvahtina ja metsästys-
koirana. Ensimmäiset kantakirjalehmät, Ayrshire-rotuiset ostettiin
vuonna 1957. Karjanjalostus on ollut tärkeässä roolissa jo tuolloin.

Eläinten rehuksi kuivatettiin haasioilla heinää, sen lisäksi nii-
tettiin Roosinginjärvestä järvikortetta ja tehtiin talven varalle leh-
tikerppuja. Kortteen niitossa syntyi paksuja kortelauttoja ja poi-
kastenhän piti tietenkin kokeilla, kuka se pääsisi pisimmälle juok-
semalla lauttojen päällä. Erkki ei ymmärrettävästi oikein arvos-
tanut tätä urheilumuotoa. Viljan oljet käytettiin eläinten
ravinnoksi. Aina ei selvitty ilman haavereita, sillä Taava menetti
yhden sormenpään silppukoneessa tehdessään eläimille apetta.

Eläinten kanssa kun teki töitä, aina joku yllätti. Kerrankin oli
sattunut kasvatettavaksi kovin seurallinen ja ihmisrakas sika, joka
tämän tästä livisti karsinastaan etsimään seuraa. Taava oli ollut
aholla marjassa, kun johan oli tuttu kärsä taas ilmestynyt samalle
mättäälle. Töpselinokasta ei olisi oikein ollut marjakaveriksi, kun
se tahtoi rohmuta aina parhaimmat marikot nenän edestä.

Erkinpäivä, Perälän oma juhlapäivä

Talon isäntien, vanhan ja uuden, nimipäivä oli toukokuussa ja sil-
loin vietettiin Perälässä Erkinpäiviä. Silloin lähitaloista keräänty-
vieraita porisemaan ja suunnittelemaan tulevaa kesää. Impiöstä
päin tulevat vieraat saapuivat kevästä riippuen joko veneellä tai
hevosella. Joskus oli kevät ollut niin myöhäinen, että hevosella
oli päässyt Impiöjärven ylitse jäätietä myöten. Useimmiten vie-
raat olivat Pitkästäpalosta, Mursuahosta, Kotiniemeltä, Soppa-
nasta ja muista naapuritaloista. Perinteinen ruokatarjottava oli
kevätkuutolta pyydettyjen vesilintujen lihoista tehty rasvakasti,
joka sai muisteluiden mukaan vieraiden suupielet ja leuan kiilte-
lemään, ja kahvin kanssa tarjolla oli tietenkin leipäjuustoa.

Vaatteet ja tekstiilit valmistettiin pitkälti itse

Talvi ajoi ulkona viihtyvän emännän pirtiin sisäaskareisiin. Vää-
vispuissa syntyi lattiamattoja, raanuja, patjojen päälle alusmattoja,
joita käytettiin lakanoiden tapaan ja lammasveltiin päällisiä (lam-
masvelti l. lampaan taljoista tehty yhtenäinen peitto). Polsteri
(tyyny) tehtiin liinakankaasta, toisinaan hyödynnettiin valkeita
liinakankaisia jauhosäkkejä ja täytteenä oli maalintujen höyheniä.
Hyötykäyttöä parhaimmillaan.

Niityllä. Kuva Perälän albumit

Kustaava (Taava). Kuva Perälän albumit

Ostotavarana olivat flanelli ja ohuemmat puuvillakankaat, jois-
ta valmistui pesueelle alimmaisista vaateparsia. Lampaista keritty
villa karstattiin ja kehrättiin langaksi. Taava oli taitava kehrääjä.
Hän osasi kehrätä niin ohutta ja tasaista lankaa, että sitä pystyi
lähettämään koneella neulottavaksi. Sukkapuikoilta putoili suk-
kia, vanttuita, tikkureita ja pässinpötkimiä.

Sota-aikana ja sen jälkeen monet tuotteet ja tavarat olivat ki-
ven alla ja varsinkin kenkiä oli hankala saada. Lapset osasivat
arvostaa sitä hetkeä, kun Erkki tuli kaupasta ja hänellä oli kumi-
teräkengät mukanaan.

Ruoka, elämisen ehto

Päivän ensimmäinen ruoka, aamunen, oli yleensä maitopohjainen
velli tai puuro, reunassa suolakalaa tai -lihaa leivän ja voin seurana,
päiväruoka keitettiin sitten perunoista ja lihasta tai kalasta. Kotite-
koista viiliä oli aina joskus tarjolla, kesällä ukkosten aikaan viili ei
vain tahtonut onnistua. Halutuun viilikippo oli laakea astia, jossa
oli paljon paksua viilinkuorta. Päiväruuan jälkeen otettu ruokalepo
kuului silloin tavanomaisiin tapoihin. Leipomispäivä oli kerran vii-
kossa, silloin emäntä tyttäreineen leipoi rieskaa ja nisuleipeen viikon
tarpeiksi. Ruisleipää eli hapanleipää leivottiin orsille kuivumaan
kevättalvella useamman viikon ajan, sillä kesällä ei unia pystytty
paljoa lämmittämään tulipalovaaran vuoksi. Kesällä leivottiin muu-
tenkin yleensä yöaikana, kun riski tulipalolle oli matalampi. Taava
piti kunnia-asiana, että kaljupääkahveja ei tarjottu vieraille. Kerran
oli nisuväsu ollutkin tyhjänä ja vieraiden saapuessa oli Taava oli
pyörähtänyt navetassa päivälypsyllä, ja paistanut vieraille kahvin
seuraksi leipäjuuston. Juusto oli siihen aikaan arvokasta tarjottavaa.

Erkin poismenon jälkeen jäi Taava emännöimään tilaa, kunnes
pojista nuorimmasta päästä sisarusparvea oleva Reino otti vuo-
rostaan vetovastuun.

Muisteluista koonnut Virpi Impiö

Viiden lähtemisen äidit ja tyttäret

Äitilinjassani on kiinnostusta ulkomaihin. On lähdetty ja palattu sukupolvesta toiseen. Jaakko Impiön ja Liisa Saarijärven tytär Kustaava aikoi miehensä Taneli Lohen kanssa Amerikkaan kesällä 1883. Esimerkkejä oli: Tanelin nuorin veli Matti oli jo mennyt Minnesotaan, ja isovelji oli lähdössä Tanelin ja Kustaavan seurassa. Tulevat esivanhempani pysähtyivät Simojoen varrella Portimoon, missä oli tila myytävänä. Ovat kotiväet Ranuan kylässä ja Impiössä mahtaneet hämmästellä, kun kuulivat Kustaavan ja Tanelin isosta ratkaisusta.

Kiinnostus siirtolaisuuteen jatkui seuraavassa sukupolvesta. Kustaava ja Taneli hoitivat Portimossa viittä tytärtä talonpidon, kaupanpidon ja uittourakoinnin ohessa. Toiseksi vanhin tytär Kaisa Liisa halusi lähteä kauppakouluun. Taneli väheksyi opinkäyntiä ja arveli, että perheenemännän töihin riittää kotoa saatu oppi. Kaisa Liisa päätti lähteä Amerikkaan syksyllä 1904. Serkut Matilda ja Anna Kaisa Petäjäsalmi, Liisa Matilda Impiön tyttäret, olivat lähteneet pari vuotta aiemmin.

Tulevan isoäitini Kaisa Liisa Portimon matkatoverina oli isonsiskon Hildan lanko Aukusti Koukku eli Kylmälä. Ei ole tiedossa, oliko matkatovereilla perheen perustamisen aikomus vai ei. Matkalaisten odottaessa Liverpoolissa laivan lähtöä Kaisa Liisa tutustui nivalalaiseen Tuomas Takaloon, joka oli menossa Amerikkaan toista kertaa. Tuomas oli työskennellyt Ylä-Michiganin kaivoksissa ja aikoi jatkaa siellä vielä muutaman vuoden. Bostoniin tultua Kaisa Liisa ei mennyt serkkunsa Tildan eli Matildan luo, kuten saapumiskirjauksessa lukee, vaan Tuomaan mukana kaivosseudulle. Ennen vuoden 1905 joulua Kaisa Liisa oli jo aviossa ja pienen pojan äiti. Hän olisi halunnut jatkaa matkaa Kaliforniaan ja ryhtyä hedelmänviljelijäksi. Tuomaan toiveen mukaisesti perhe palasi kuitenkin muutaman vuoden kuluttua hänen kotitaloonsa Nivalaan.

Äitini Anna-Liisa Takalo oli edellä mainitun perheen kuopus, yhdeksästä lapsesta nuorin (s. 1923). Joitakin vuosia aiemmin Tuomas ja Kaisa Liisa olivat kenneet toteuttamaan unelmansa eli hankkimaan oman maatilan. Toimeliaan perheen lapsista kaksi kävi keskikoulun ja lukion. Anna-Liisa lähti Helsingin yliopistoon jatkosodan aikana. Eläintieteen, kasvitieteen ja maantieteen opintojen aikana häntä vaivasi, ettei hän ollut saanut englannin opetusta alkeita enempää. Hän hakeutui opintojen jälkeen au pair- tehtäviin Englantiin syksyllä 1949. Työnä oli pappisperheen pikkupojan hoitaminen Leedsissä. Äiti Kaisa Liisa oli kuitenkin vakavasti sairaana,

mikä sai Anna-Liisan palaamaan Englannista jo joulun alla 1949; äiti kuoli tammikuussa 1950. Anna-Liisa meni naimisiin juhannuksena 1950. Aviomies Martti Kaipiainen oli löytynyt opiskelijapiireistä. Kihlusaikana pariskunta oli harkinnut lähtevänsä työskentelemään opettajina jollakin Suomen Lähetysseuran lähetysalueella. Tästä ei kuitenkaan tullut lopujen lopuksi mitään. Uusien kielten oppimisen tarve arvelutti Anna-Liisaa. Ruotsissa he kuitenkin työskentelivät tutkijoina ensimmäisen avioliittovuotensa.

Äitini suku Nivalassa oli pitänyt yhteyttä Yhdysvalloissa asuviin sukulaisiin. Tuomaan sukulaisia oli lähtenyt siirtolaisiksi kahdessa sukupolvesta. Amerikan-serkkuja oli asunut tovin Nivalassa lapsena, ja heitä kävi vanhassa maassa 1960-luvulla. Maantiedettä opettava äitini matkusti mielellään kesäisin ja sai järjestymään ensimmäisen matkansa Amerikkaan kesällä 1967. Pääsin hänen mukaansa; sukulaiset kuljettivat meitä Chicagon läheltä länsirannikolle ja takaisin. Osasin vasta vähän englantia, mutta innostuin, että vaihto-oppilaaksi pitäisi päästä. Tämä järjestyikin lukukaudeksi 1968–69 Indianaan.

Arkkitehtuuriopintojen alussa tutustuin newyorkilaiseen vaihto-opiskelijaan Richardiin, joka viihtyi Suomessa niin hyvin, että päätti muuttaa tänne pysyvästi. Kun olin päättänyt opintoni Otaniemessä, hakeuduimme lisäoppiin Cornellin yliopistoon New Yorkin osavaltioon vuosiksi 1979–83. Olisimme voineet jäädä Yhdysvaltoihin, mutta suomalainen yhteiskunta toimii monissa asioissa suotuisammin kuin amerikkalainen.

Kun tyttäreemme Sonja oli yläkoululainen, hän alkoi haaveilla vaihto-oppilasvuodesta. Hän kasvoi kaksikieliseksi eikä halunnut hakeutua englanninkieliseen maahan. Kiinnostus kohdistui sen sijaan Etelä-Amerikkaan. Hän opiskeli espanjaa utterasti ennen lähtöään Chileen vuodeksi 1996. Vaihto-oppilasvuoden jälkeen hän on käynyt Chilessä kerran ratsustusmatkalla.

Kustaava aikoi lähteä toiselle puolelle maailmaa, mutta suunnitelma muuttui. Kaisa Liisa lähti ja palasi. Anna-Liisa lähti kahdesti ja palasi. Minä olisin voinut jäädä Yhdysvaltoihin, mutta palasin. Sonja on lähtenyt, haluamatta jäädä toiseen maahan. Suomessa on kummasti pitovoimaa.

Maarit Kaipiainen

Kustaavan tyttärentyttärentytär

Hilda ja Juho. Kuva Mursuahan kuva

Juho Heikki syntyi 18.1.1880 Juho Jaakko Jaakonpojan ja Elsa Paavontytär Harjun vanhimpana lapsena Impiön Vanhaan taloon. Kerrotaan äiti Elsan olleen tomera lastenkasvattaja. Esikoinen oppi lukemaan jo viisivuotiaana. Ihmeteltiin, miten nopeasti poika muisti katekismusta ulkoa, kohta lukemaan opittuaan. Rippikoulureisulla Juho pääsi tutustumaan koulun lastuopin kirjaan. Tietämisen rannaton maailma avautui. Hän huomasi, että kirjoista voi itse oppia mitä vain.

Juho tunnettiin Impiön Jussina. Tietävälle ja erikoisen hyvämuistiselle miehelle tuli luontojaan erilaisia luottamus- ja avustustehtäviä nuoresta lähtien. Hän oli Simojärven edustajana eri yhteyksissä, laati perukirjoja, testamentteja, kauppakirjoja. Tutuksi tulivat metsä- ja uittotyöt. Talviaikaisissa töissä Jussi mielellään valitsi porotyön savotan sijaan.

Nuorena miehenä yksi työ oli postin kantaminen Pudasjärveltä alkaen. Pudasjärveltä lähtiessä postireppu painoi kolmisenkymmentä kiloa. Paluu jalkapatikassa, alkumatka Siuruanjokea myötäillen, oli pituudeltaan lähes sata kilometriä.

Perheelliseksi

Asioilla Juho liikkui myös Ranuan kylällä. Kylän nuorisotuli tutuksi. Lohi Hildakin tuli tutuksi, hyvin tutuksi. Pudasjärven apteekissa Juho näki postikortin, jossa oli teksti ”Vilpitön Rakkaus”. Hän osti kortin ja antoi tilaisuuden tullen Hildalle. Vähän myöhemmin Hilda sanoi: ”Jos sinustakin noin tuntuu, sopii se minullekin”. Kului kuitenkin pari vuotta, ennen kuin Juho Heikki ja Hilda Heikintytär vihittiin joulunseutuna v. 1907. Juho oli 27 ja Hilda 24 vuoden ikäinen.

Vuoden 1915 paikkeilla tuli paha tulirokkoepidemia. Perheen kaksi vanhinta lasta kuolivat viiden ja seitsemän vuoden ikäisinä.

Lapsia: Kalle (sairastui myös tulirokkoon, mutta toipui), Aino (Kokko), Paavali

(kuoli 11 vuoden iässä, ilmeisesti tuberkuloosiin), Hilja (Kokko), Aili (Sarajärvi), Matti, Anni (Ikonen).

Monet toimet

Töiden vuodenkierto liittyi Jussillakin suurelta osalta talonpitoon eli maatalouteen ja sivutöihin. Kassanhoito ja muut paperityöt olivat vähäinen osa työpäivistä. Näitä olivat mm. erilaisten asiakirjojen tekeminen ”asiakkaille”. Lisäksi Jussi hoiti postia, oli perustamassa Simojärven Osuuskassaa v. 1922 ja toimi Osuuskassan hoitajana kolmisenkymmentä vuotta. Impiön Osuuskassan aloittaessa Juho toimi sen hoitajana. Kauppa paloi Impiön talon tuhoutuessa v. 1925. Vakuutusyhtiön vahinkotarkastaja oli ollut ihmeissään, kun kaupan hoitaja muisti kaikkien palaneiden tavaroiden laadun ja määrän. Pohjois-Suomen Keskinäisen vakuutusyhtiön asiamies Jussi oli 1960-luvulle saakka. Perinnön jakoihin ja maakauppoihin liittyvät palstojen rajaukset ja mittaukset Jussi teki tarvittaessa. Hänellä oli omatekoiset mittavälineet. Rautalangasta tehty niputettava 20 m mitta, puiset mittatikut ja taskupeileistä tehty prisma linjojen suorakulmaiseen suuntaamiseen. Virallinen maanmittaustoimitus jäi luonnollisesti maanmittausinsinööriin tehtäväksi.

Maalaisliiton toiminnassa Jussi oli mukana perustamisesta alkaen. Ranuan kunta perustettiin v. 1917. Jussi oli alusta lähtien pitkäaikainen kunnanvaltuutettu. Pitkäaikaisena lautamiehenä toimimisesta hän sai herastuomarin arvonimen.

Jussi oli paperitöissä perusteellisen hidas. Kun asiakas oli valitellut Jussin hitautta, hän totesi kiirehtimättä ”eiköhän me molemmat eletä samaa aikaa”.

Impiön sukuviesti lehdessä n:o 8 on lainaus Urho Heikkilän kirjasta, jossa kuvataan elävästi Jussin suorittamaa maanjakotoimitusta Saariharjulla.

Mursun Jussi

Vanhan kartanon toisen rakennuksen palon jälkeen rakennettiin Kotiniemi ja Mursuaho. Mursuaho lankesi arvassa Jussille. Perhe muutti Saunajärven lahden taakse vuoden 1930 lopulla. Mursuahoön muuttaessa Jussi oli viisissäkymmenissä. Tämän jälkeen hänet tunnettiin ainakin Simojärven seudulla Mursun Jussina.

Näin muistan

Vanhaisä Jussi oli joitakin vuosia yli 70 vuoden, kun muistan hänestä. 1950-luvun alkupuolella hän oli vielä Osuuskassan hoitajana, ”maanjakajana” ja asiakirjojen laatijana. Isännöyden hän luovutti 1950-luvun alkupuolella pojilleen Kallelle ja Matille.

Meille lapsille hän mielellään kertoili menneistä ajoista ja maailman tapahtumista. Sopiviin paikkoihin Jussi saattoi ulkomuistista siteerata pitkät pätkät esimerkiksi Topeliuksen Maamme kirjaa, Runebergin Vänrikki Stoolin tarinoita, Raamattua. Seurojen aikaan, jos puhujat majoittuvat Mursuahossa, Jussi kävi pitkiä keskusteluja Raamatun sisällöstä, eikä kirjaa tarvinnut avata.

Kouluikää lähestyviä hän opetti lukemaan osoitellen tikulla kirjaimia aapisvihkosta, jossa oli kannessa kukko punaisen seinän edessä. Joskus hän näytti meille lapsille mallia päällään seisomisesta: Kämmentkuppeja päälle ja kyynärpäät tueksi.

Kalastus oli silloin vielä elinkeinoa, ei pelkkä harrastus. Jussi oli ahkera kalanpyytäjä, vaikka ruokapöydässä kalavati ei hänen toimestansa paljoa vajonnut.

Raskaampien töiden jäätyä vanhaisä askaroi monenlaista, teki pärekoreja ja puuastioita. Pirtissä koripäreitä kiskoessa hän vuoli kiekurasarvisen poron tai pienimmille pärepallon, jossa oli puupala sisällä. Monet saavit valmistuivat Mursuahan pirtissä 1950 ja 60-luvuilla. Hän saattoi nousta aamuvuodelta höyläämään astialautoja.

Mursun Jussi eli kolmisen kuukautta vaille 90-vuotiaaksi. Monessa asiassa oman tien kulkija oli, joitakin viimeisiä vuosia lukuun ottamatta, koko ajan ”hetkessä mukana”.

Jussin muisteluja menneistä ajoista voi lukea Impiön sukuviestistä numerot 1. ja 2.

Timo Impiö ”Mursun Timo”, s. 1947

Lähteitä: Juhon omat kirjalliset muistelut, eri haastattelujen kirjaukset, kyläläisten ja lähisuvun muistelut, digitoitujen sanomalehtien jutut 1900-luvun alkupuolelta.

Jenna

Impiön jäältä kiekkoilun huipulle

*Luulaja
voitti Ruotsin
mestaruuden pelissä
7.4.2022. Joukkuetta
tähdittää Jennan
lisäksi useita
suomalaispelaajia.*

Aloitin luistelun järven jäällä 3–4-vuotiaana. Kyläläiset varmaan tarvitsivat lisää pelaajia, joten löivät minullekin mailan käteen. ☺ Luistimien sitominen piti opetella alle kouluikäisenä, sillä en malttanut odottaa, että joku joutaa sitomaan luistimeni.

Syksyisin järjestimme kylän yhteisiä pelejä järven jäällä, kaukaloon ulkojääät tulivat myöhemmin lähempänä joulukuuta. Päivisin pelattiin pienempien pelejä, joissa oli meitä alakoululaisia ja myöhemmin illalla isompien pelit, kun yläkoululaiset tulivat koulusta.

Liikuin enimmäkseen pikkuveljeni kanssa, mutta usein olin kaukalolla yksinään. Jos satuin olemaan kotona ja kuulin kaukalolta ääniä lähdin sinne välittömästi, sillä en halunnut jäädä peleistä paitsi. Muistan, että lapsena talvisin harmittelin, jos olin reissussa ja peli-iltoja jäisi välistä.

Usein oli niin, että koulusta päästessäni klo 13 aikoihin menimme pikkuveljeni ja -siskoni kanssa juosten kotiin ja söimme nopeasti välipalaa, jotta ehdimme mahdollisimman aikaisin jäälle. Saatoimme olla siellä 4 tuntia, kävimme kotona taas syömässä sekä lisäämässä varusteita ja palasimme kaukalolle yhteisiin "isompien" peleihin, jotka olivat sovittuna yleensä klo 19 aikoihin. Tuomareita ei peleissä ollut. Toisinaan tunteet kuumenivat ja mailat lensivät naapurin pelloille. ☺ Seuraavana iltana yhteenotot oli unohdettu ja aloitimme jälleen alusta. Muistan, että joskus vanhemmat ovat olleet mukana selvittämässä kentällä tapahtuneita tilanteita ja sopuun on aina päästy.

Loma-aikoina saatoimme olla kaukalolla pitkälle yöhön jopa klo 2 saakka. Öisin emme voineet laukoa, sillä laidoista kuului iso pauke ja lähimmät naapurit asuivat 40 m päässä kaukalosta.

Kovat pakkaset eivät estäneet pelaamista. Kylmimpinä 35 asteen pakkasilla laitoin toppahanskat pelihanskojen sisään ja karvalakin kasvoille, jotta tarkeni hetken pelailla. Kylmimpinä päivinä onnistui vain kiekon käsittely ja luistelu, sillä komposiittimailat eivät kestäneet lyöntilaukauksia.

Muistan, että kylän yhteiset pelit pelattiin kerran -26 asteen pakkasella.

Koululiikunnassa pelasimme usein jääpalloa tennispallolla. Saatoimme haastaa naapurikylän koulun otteluun, ja ne olivatkin talven kohokohtia.

En muista, että alakoulussa olisi tekniikkaa harjoiteltu, vaan liikuntatunnit olivat pelaamista. Lajin säännöt opittiin viimeistään koulussa.

Lapsena materiaalin saaminen tekniikkaharjoittelun tueksi oli haastavampaa, kun ei internetiä juuri ollut käytössä. Meille kotiin tuli säännöllisesti jääkiekkolehti ja lainasimme kirjastoautosta urheiluaiheisia kirjoja sekä lehtiä.

Kesäisin harrastimme muita lajeja, kuten salibandya, yleisurheilua ja jalkapalloa. Kaipasimme jääkentille ja käytimme mielikuvitusta harjoittelussa. Pelasimme rullakiekkoa ja lauoimme kiekkoja vanerilta. Impiön koulun liikuntasali oli myös kyläläisten käytössä, mikäli aikuinen valvoja saatiin. Joonas-pappa suosui yleensä valvojaksi ja liikuntatuokio venyi usein niin pitkäksi, että pappa varautui reissulle radiolla ja ristisanatehtävillä.

Monipuolinen liikuntatausta on kohdallani ollut mahdollistajana nykyiseen menestykseen. Aloitin pelaamisen Rokin naisten harrastejoukkueessa 22-vuotiaana pikkusiskoni kanssa. Pelasimme vuoden Rovaniemellä ja sen jälkeen 1,5 vuotta Posion Lätkäliissuissa. Siirryin Rokin Naisten edustukseen kesken toisen harrastekauden Posiolla. Tällöin Rokin Naiset pelasivat paikasta Naisten Liigassa. Peliäkani ja rooli oli vähäistä tuona keväänä. Seuraavana syksynä aloitin ensimmäisen kokonaisen kauden kilpasarjassa. Aloitimme Mestiksessä ja kauden päätteeksi pelasimme itsemme karsintojen kautta Naisten Liigaan. Tänä keväänä sain ensimmäisen kutsun Naisten maajoukkueleirille.

Kausi 2020–2021 oli minulle ensimmäinen kokonainen Naisten Liigassa. Toisen liigakauden alussa siirryin Luulajaan.

Harjoittelumäärät vaihtelevat vuodenaikasta riippuen. Kesäisin harjoitusmäärät ovat korkeammat, noin 25–30 h/vk. Kauden aikana harjoitukset ja pelit vievät viikossa noin 20–25 h. Pelatessani Rovaniemellä harjoittelumäärä oli pienempi, sillä töissä oli käytävä vähintään 80 % kausimaksun ja muiden kulujen kattamiseksi.

Urallani olen onnekseni välttynyt isommilta loukkaantumisilta laadukkaana ja monipuolisen harjoittelun ansiosta. Toki onnea on myös ollut matkassa kaukalossa.

*Ystävällisin terveisin,
Jenna Pirttijärvi*

Suvut ja ajat kohtaavat Pitkässäpalossa

Pitkänpalon Heikin 60-vuotispäivän juhlijat v. 1962.

Ylhäältä vasemmalta lomittain: Urho Anetjärvi, Jenni Anetjärvi, Juho Impiö, Kuistissa Voitto ja Reino Anetjärvi?, Kustaava Impiö, Anni Impiö Törmänen?, Alma Impiö, Pirkko Ihme, Aili Impiö, Aune Impiö, Manne Anetjärvi, Antti Anetjärvi.

Edessä vasemmalta lomittain: Vuokko Impiö, Irma Anetjärvi, Irene Ihme, Sirpa Impiö, Kaarina Impiö, Markku Ihme, Jorma Anetjärvi?, Edessä Heikki ja Hilma Anetjärvi, Heikin edessä Raimo Ihme.

Kuva Irene Ihme.

Kaivossa on edelleen hyvä vesi. Kuva T.I

Männikköisellä aholla puolisen kilometriä Impiönjärvestä etelään on Pitkänpalon talo. Hilma Erkontytär Impiö s. 1907 ja Heikki Antinpoika Anetjärvi s.1902 avioituivat v.1925. Nuoren parin onnea varjostivat vauvakuolemat, joihin ei silloisesta terveydenhoidosta löytynyt apua. Aviopari jäi lapsettomaksi. Hilma ja Heikki rakensivat Pitkänpalon talon v.1934. Selvyiden vuoksi tässä Heikki Anetjärvi on nimellä Pitkänpalon Heikki. Heikki kuoli v.1968 ja Hilma v. 1990. Nykyisin Pitkänpalon omistaa Raimo Antinpoika Ihme. Heikin ja Hilman vaalima Pitkänpalon asuinrakennus ja pihapiiri on säilytetty olennaisin osin alkuperäisessä muodossa.

Suvut kohtaavat

Raimon sukujuuret yltävät Anetjärven sukuun hänen vaarinsa Heikki Ihmeen puolison, **Matilda Anetjärven kautta**, joka oli Pitkänpalon-Heikin sisko. Raimon sukujuuret kiertyvät Heikki Ihmeen kautta myös Hilman Impiö-sukuun. Esiäitinä tässä on Uusi-Impiön Heikin (s. 1842) tytär **Kaisa Liisa**, joka avioitui Kalle Ihmeen kanssa v. 1896. Kalle Ihme oli Raimon vaarin Heikki Ihmeen isä. **Kaisa Liisa** oli vanhemman Perälän Erkin sisko ja Pitkänpalon Hilma oli Perä-Erkki vanhemman tytär ja Perä-Erkki nuoremman sisar.

Heikki Ihme hukkuu Simojärveen 4.11.1942. Heikin pojat Antti ja Kalle olivat isänsä kanssa samassa avannossa. Antti sai aseensa hihnalla vedettyä veljensä jäälle, mutta isä-Heikkiä hän ei onnistunut pelastamaan.

Heikki ja Matilda Ihmeen (Matilda menehtyi jo 1933) lapsista varsinkin Antti ja Kalle oleilivat paljon eno-Heikin ja Hilman luona Pitkäsäpalossa. Hilman veli, poikamiehenä elänyt Heikki (Perä-Heikki), rakensi pienen talonsa Pitkänpalon pihapiiriin lähelle. Hilman ja Heikin hoidossa oli vuosia tyttö nimeltä Tyyne Simon-taival, Pitkänpalon Tyyneksikin kutsuttu.

T.I.

Leivinuuni kamareiden puoleisella päätyseinällä. Uunin molemmin puolin käynti kamariin. Uunin toisella puolella hella ja keittiönurkkaus. Samanlainen pohjaratkaisu oli Myös Kotiniemen ja Mursunahon taloissa. Pitkänpalon pirtti on alkuperäisessä asussa. Pirtin kesäpäivän rauhassa vanhan, komean leivinuunin edustalla tekniikan tohtori Raimo Antinpoika Ihme, Pitkänpalon nykyinen omistaja. Kuva T.I

Sähkö toi Impiön pirtteihin uuden valon v.1957. Sähkön tulo toi monessa asiassa uuden ajan. Pitkänpalon pirtissä tuo merkkihetki on edelleen nähtävissä. Lampullakin jo antiikin status. Orsilla seinävieressä ilmeisesti nahkojen pingotukseen käytettyjä rei'itettyjä lautoja. Kuva T.I

Nahkanmuokausvintturin pohja ja kannet. T.I.

Kuva Maisa Nuorti

Isäni Vilho Sarajärven savottamuisteluja

Vilho Sarajärvi synt. 24.8.1919 Nikkilän kylässä.
Paavo Ilvesluoto haastattelee 1980-luvulla

**Vilho kertoo tapahtumia ennen sotia ja sodan jälkeen.
Hänellä oli savotoista työkokemuksia, jotka liittyivät hänen
koko elämänsä kaareen aina varhaisesta lapsuudesta eläkeikään saakka.**

Ensimmäinen savottatyömaa alkoi vanhemman veljen (synt. 1912) mukana kulken vuonna 1931 Vilhon ollessa 12-vuotias. Silloin hakattiin Nikkilän tilojen yksityismetsiä. Työmaa oli käynnistetty Latva-Penämön ympäristössä. Veitsiluodon savotta tuli tänne v. 1931. Se tapahtui niin, että tuli yhteismyynti kruununtorpista muodostetuille tiloille. Yhteiskauppaa tehtiin Seppälässä, ja seudun lukuisten tilojen kaupanteko kesti useita päiviä. Maapohja piti maksaa valtiolle. Metsähallitus luki arvopuut ja myi huutokaupalla niiltä tiloilta, joilla oli enemmän metsää. Esimerkiksi koska Nikkilällä arvopuita oli vain parisataa runkoa, niin ne lunastettiin. Arvopuita oli vähän, koska v. 1921 Kemiynh-tiöllä oli ollut tukkisavotta.

Talvella tehtiin tuohon aikaan pinotavaraa, joka piti jo tekovaiheessa metsässä parkata. Parkki oli jäässä, kyllä siinä nuor-

ta poikaa opetettiin, miten jäinen parkki puusta irtoaa. Pölli piti vielä parkata ns. riimaksi, eli ei saanut jäädä mitään mustaa kohtaa puun pintaan. Pöllin pituuden piti olla 2,2 m ja latvasta läpimitan 10 cm.

Mainittakoon, että sosiaalitoimistoja ei ollut, jotka olisivat vanhoja jo melkein työkykynsä menettäneitä yksinäisiä, kulkumiehiä avustaneet ruuassa ja vaatteissa. Tällä Latva-Penämön savotalla oli ollut Hartikka-niminen kulkumies jo niin huonokuntoinen, että oli saanut tehtyä vain 7-pölliä (piti parkata riimaksi) päivän aikana, ja kun pakkaneen oli kova eikä ollut vaatteitakaan, niin oli käärynnyt manilasäkkejä suojakseen, jotta ei olisi paleltunut. Oli ollut ”kortteeria” siinä lähitalossa.

Puukaupat oli useamman kylän alueella tehnyt vanha Ruokokoski-niminen henkilö. Tehdyt puut ajettiin hevosilla Latva-Penämön järvelle Latvajoen niskalle.

Puut uitettiin Latvajokea pitkin Penämönjärveen keväällä 1932. Penämönjärven savotta puut laitettiin pyräisiin, eli kierrettiin puomit puiden ympärille, ja seuraavaksi pyräät hinattiin Penämönjoen niskaan. Latvajoessa oli ensimmäisen kerran uitettu jo 1920-luvulla (Kemiynhtiö). Pyräiden hinaus tapahtui vielä ennen sotia eli 30-luvulla Penämönjärven hevosponttonilla. Hevonen kiersi lautalla kehää, ja samalla vaijeri kiristyi ja hinasi puupyrästä kohti ponttoonilauttaa, joka oli ankkuroitu järven pohjaan.

Penämön-jokiniskasta puut edelleen uitettiin Simojärveen. Ennen sotia ei vielä ollut Simojärvellä uittoyhdistystä, vaan puita ostavat firmat joutuivat itse huolehtimaan puiden uittamisen Portimonjärveen saakka.

Uuden-Impiön savotta

Veitsiluoto osti ennen sotia hankintakau-poilla puuta ja antoi uiton urakalla esimerkiksi Rytijoen ja Impiöjärven kautta Simojärveen. Mm. Uuden-Impiön talon Kalle Impiö teki ison metsäkaupan. Otettiin ajo urakalla ”neljään hevoseen”. Otettiin uitto urakalla. Sarajärven Jalmari oli meillä pomona. Se oli iso savotta, pinotavara oli tehty jo kesällä. Me oltiin nuoria miehiä ja uskallettiin ottaa urakoita, tai paremminkin oltiin töissä urakkaporukoissa. Hinaaja tuli Simojärvelle jo ennen sotia.

Hukarin savotta

Vuonna 1939 olin Luiminkajärvellä Alalammin seutuvilla rakentamassa miehistökämppeä, ja siihen samaan kämppekartanoon rakennettiin myös 20-hevososen tallirakennus. Kämpän hirsien rakoon nostettiin sammalta, kämpän katto tuli liistakoista. Lämmitys tapahtui rautakaminalla rallit päällä kaminassa. Kämpän välikattoon nostettiin multaa hevosen vetämänä. Köysi kiersi välikaton kautta, ja hevosen veti laatikon välikatolle, jossa oli multaa.

Sodan jälkeen syksyllä 1945 alkoi savotointi miehistökämpän rakentamisella Korpikankaalla, edellä kuvatun rakentamismenetelmän mukaisesti. Syksy oli jo pitkällä ja lunta maassa. Sammalet piti nostaa hetkeestä ja laittaa märkänä hirren rakoon. Tällä savotalla pomona oli Katajamäki ja käsöörinä Väinö Kokko. Vilhon savotointi jatkui talvella 1945–1946 Lehtoperässä pinotavaran teolla. Pinotavara tehtiin poikkeuksellisesti pitkäksi rangaksi ja ajettiin lansiin, jossa myöhemmin katkottiin.

Lehtoperän Alalammin rakennettiin keväällä 1946 rantakämppeä (miehistökämppeä) ja Mustaanniemeen samoin rakennettiin miehistökämppeä keväällä 1946. Alalammin kämppeä siirrettiin myöhemmin 50-luvulla Simojärven itäpuolelle Väliojalle. Mustanniemen kämppeä siirrettiin myöhemmin Palo-ojan ja Mustankummun väliin.

Puomisavotta

Vuoden 1947 syyspuolella aloitimme uittopuomien teon savotan Kivilamminkankaassa Metsähallituksen omistamalta metsäpalstalta. Otimme urakan (Vilho) ja Lauri Ojala Veitsiluoto Oy:ltä, tavoite oli tehdä uittopuomeja Penämönjärven ja Simojärven tuleviin uittotapahtumiin 850 kpl. Puomit tehtiin kelohongista, joita Kivilamminkankaassa oli runsaasti ja vielä riittävän järeitä runkoja. Puomien pituuden piti olla 10–13 m ja latvaläpimitan mini-

Veitsiluotoyhtiön kokkikurssi 1940-luvun lopulla. Vasemmalla Annikki Säskilähti, oikealta Annikki Impiö ja Anni Impiö, kaksi tunnistamatonta. Kuva Anni Ikosen albumi.

min 30 cm. Kun suurimmat rungot olivat tyvestä 70–90 cm, niin olihan siinä hevosen pankolle kankeamisessa totinen urakka.

Samalla savotalla tehtiin honkapinotavaraa (ns. nokkia) 450 pino-m³ yhteensä. Hakkureina tällä savotalla olivat Edvin Sarajärvi, Kalle Sarajärvi, Vilho Sarajärvi, Hugo Salmela, Toivo Sarajärvi ja Lauri Ojala.

Puomit ja pinotavara ajettiin keväällä 1948 Latvajoen niskalle uittoa odottamaan. Hevosia oli puomisavotan ajossa kaikkiaan seitsemän. Vilhon ja Lauri Ojalan lisäksi Juho Ojala ajoi puomeja ja pinotavaraa; Veikko Ojala ajoi puomeja ja varsi-tiehöylää; Klaus Torvinen ja Pauli Impiö ajoivat vettä ja pinotavaraa; Kalle Impiö ajoi höylää ja Viljo Impiö höylää Kallen hevosella. Suurimmat puomit veivät rekien pankolla niin paljon tilaa, että rekeen sopi vain yksi puomi, ja olihan siinä painoakin. Ajomatka Kivilamminkankaasta Latvajoen niskalle on noin 2,5 km. Joten monta reisuja siinä on saaneet hevosmiehet heittää.

Uitto alkoi keväällä 1948. Latvajoen suusuvanto piti ohjeistaa hyvin, jotta puut jokeen löysätessä pysyivät uittoväylässä, muuten ne olisivat ajautuneet tulvaveden mukana kauas pois uittoväylästä. Ongelmaksi Latvajoen uittossa osoittautuivat pitkät puomit, jotka olivat tyvipäästä tervaisia, tiheäysisiä ja hirmu raskaita. Normaali painoiset puomit uivat vedessä latva edellä ja näin ollen uivat virrassa isommista ongelmista. Mutta nämä raskastyviset puomit pyörähtivätkin tyvipää edelle virtaan uimaan ja tarttuivat matalassa vedessä pohjaan helposti kiinni. Samalla ne pyörähtivät poikittain uittoväylään ja tukkivat puun kulun uittoväylässä ja siinä synty ruuhka. Ruuhkaa ei saatu useinkaan muuten pu-

retuksi kuin hakkaamalla puomeja poikki. Muutama kymmenen puomia menetetttiin uiton yhteydessä edellä mainitun ongelman takia.

Lopulta puut kuitenkin saatiin uitetuksi Penämönjärven Latvajoen suuhun, josta ne oli hinattava noin 3 km Penämönjoen niskalle. Penämönjärvellä oli Veitsiluoto Oy:llä käytössä yksi hinaaja (römmän), mutta Veitsiluoto tarvitsi hinaajan omien savotoiden puiden hinaukseen ja näin ollen hinaaja ei joutanut puomipyräiden hinaukseen. Siispä jouduttiin tekemään hevospontoon: hevonen kiertää kehää puomeista tehdyllä lautalla, jossa vajeri samalla hinaa pyrästä lautan ollessa ankkurissa. Näin tehtiin vielä niinkin myöhään kuin v. 1948 kevätuissa Penämönjärvellä. Puomeista oli helppo tehdä ponttoonilautta (kelopuulla on hyvä kantavuus veden päällä), jolla sitten puut hinattiin Latvajoen suusta Penämönjoen niskalle. Edellä mainituista puomisavotan puista, puomeista ja pinotavarasta olivat Lauri Ojala ja Vilho Sarajärvi maksaneet Metsähallitukselle 56.466,30 markkaa (vanhaa markkaa).

Tähän Penämönjoen niskalle puomi urakka Vilhon ja Lauri Ojalan kohdalla päättyikin ja Veitsiluoto Oy otti puomit ja pinotavaran vastuulleen.

P.S. Mainittakoon, että Kivilamminkankaassa oli ollut liipinveistosavotta 20-luvun loppupuolella, ja samaan aikaan liipinveistosavotta on ollut myös Latvajoen varrella, yhtenä liipinveistäjänä on ollut mm. Heikki Impiö.

28.1.2022 Jorma Sarajärvi

Haastattelun Penämön savotoita koskeva osa seuraavassa numerossa. T.I.

Impiön suku ry. sukujuhla 9.7.2022

Ranuan Rauhaniyhdistyksellä. Kirkkotie 4

OHJELMA

10.30 Sisäänkirjautuminen alkaa

11.00 Jumalanpalvelus. Rovasti Aimo Hautamäki. Kanttori Heikki Rainio

12.00 Ruokailu

13.15 Avaus. Timo Impiö

13.20 Impiön sukuseura kolmekymmentä vuotta. Maisa Nuorti

Impiön suku ry. sukuseuran yleinen kokous

Kahvi

Arvonta

Ohjelmassa lisäksi mm. yhteislauluja, huomionosoituksia.

Sukuseuran toiminnan tukemiseksi myydään arpoja. Tilaisuus päättyy noin 15.30–16.00.

Ilmoittautuminen 1.7 mennessä.

Ateriapalvelujen vuoksi ennakkoilmoittautuminen on välttämätöntä.

Osallistumismaksu sukuseuran jäseniltä 20 €, muilta 25 €. Alle 15 vuotiaat maksutta.

Maksutietoihin kaikkien osallistujien nimet.

Maksu tilille FI85 5744 7720 0418 91

Ruokapalvelut Kiireen raja

Pääruokana karjalanpaisti + perunat, suolakurkku, puolukka, vihreäsalaatti + kastike, juusto, kylmäsavulohi, rieska ja ruisleipä + levite, maito, mehu kotikalja, vesi. Jälkiruokana pikkukahvi + sekamarjasoppa.

Kahvi: kahvi, tee, mehu, täytekakku, pikkuleipää, leipäjuusto.

Välähdyksiä 1950-luvun Impiöstä lapsen silmin

Kesävieraat ja talonväki. Mursunahon portailla noin v.1958-59. (Kokko nimessä K, Impiö nimessä I.)

Vasemmalta takana Hilja K sylissä Aini, Nanni I, Liisa I, Anneli I, Jukka K, Timo I.

Edessä Juho vanha-isä, Väinö K sylissä Laila, Aili I sylissä Kalevi I, Seija I, Anna-Liisa K, Maija I, Kalle I sylissä Elli, Saila K, Taimi I.

Kuva Saila Koivisto

Lapsuuden kesien kohokohta meille jokivarren kasvateille oli, kun viimeisetkin heinät oli saatu ajettua latoon, päästä Impiön kesälomalle. Kylä oli meistä kuin paratiisi; paljon järviä ja kaunista, levollista maisemaa joka puolella.

Pääasiallinen lomailukohteemme oli Mursuaho, äidin lapsuudenaikainen koti, jossa asuivat vanha-isäni Juho ja vanha-äitini Hilda sekä äidin vanhin veli Kalle perheineen. Jokaisella reissulla kyläilimme myös seudulla asuvien serkkujen ja pikku-serkkujen luona. Kaikki Impiön asukkaat olivat jollain lailla tuttuja, olihan kyse äidin entisestä kotikylästä ja äiti oli kertonut meille paljon lapsuudestaan ja nuoruudestaan sekä ihmisistä, joista aika moni oli sukua meille.

Kuva Mursuahan silloin punavalkoisesta talosta ja pihapiiristä on jäänyt tarkasti mieleen: rehevä puutarha marjapensaineen ja sireeneineen pirtin päässä. Sementtitiilistä tehty navetta, jonka päässä oli korkea ulkokuussi. Iso, harmaa, hirsinen rakennus, entinen venevaja, joka palveli tuohon aikaan liiterinä tai vajana ja ruokapuojoina. Tuossa rakennuksessa muistan vanha-isän viikatteita teroittaneen ja askaroineen. Punaiseen päärakennukseen johti valetut sementtiportaat. Ensiksi astuttiin moni-ikkunaiseen kuistiin, jonka nurkasta lähti portaat vintille, portaiden alla oli kahveriksi sanottu komero. Iso, valoisa hirsipirtti oli vaikuttava. Uunin vieressä oli avohella, jollaista meillä kotona ei ollut. Mieleen on jäänyt kuva navetasta palanneesta Aili-tä-

distä hämmentämässä puurokattilaa ja paistamassa järvestä pyydettyjä ahvenia ja haukia. Pihan puoleisessa kamarissa, entisessä postikamarissa, asuivat isovanhemmat Hilda ja Juho. Isovanhempien huoneessa vierailu oli jotenkin jännittävän juhlallista ja ainutlaatuista. Isovanhemmat olivat iäkkäitä eikä heitä päästy tapaamaan usein. En oikein muista keskusteluja heidän kanssaan, mutta tunne on jäänyt mieleen. Järven puolen kamarissa asuivat Kalle ja Aili pienten lasten kanssa. Erikoista oli myös yläkerran viihtyisä vinttikamari Porin Matteineen, jossa isommat nukkui- vat. Kesäisin nukuttiin siskonpetissä myös kuistin lakalla (vintillä), jonne mukaan tehtiin näkkärivoileivät kuistin komerosta ja jossa iltaisin kerroimme toisillemme sa-

Jatkuu seuraavalla sivulla ►

laisuuksia ja jännittäviä juttuja. Muistan erityisesti Maijan hyvänä tarinankertojana, usein hänen lämmin naurunsa säesti kerontaa.

Kalastus tuntui olevan päivittäistä hommaa kesän aikaan. Vanha-isä ja joku isommista lapsista soutajana, kävivät verkoilla ja usein tuli ahvenia, haukia ja särkiä. Naisväki perkasi kalat heti karjakeittiössä tai navetan edessä. Isäni ja äitini kävivät vuosittain syksyllä muikunpyyntireissulla Impiössä. Kalle- ja Matti-eno sekä Väinö-isäni laskivat illalla verkot ja seuraavan aamun muikkusaalis oli yleensä hyvä.

Miehet touhusivat ulkosalla päivät, sisällä ollessaan Juho luki paljon, hänen kädessään oli usein sanomalehti, josta hän luki maailman tapahtumia. Vanha-äiti istui huivi päässä keinutuolissa ja jutteli hiljaisella äänellä. Aili-täti hoiti lehmät, laittoi ruokaa, leipoi ja teki muita taloustöitä vanhimmat tyttäret apunaan. Nanni tai Liisa pyöritti separaattoria, jolla erotettiin kerma maidosta, jäljelle jäi kurri, vähän niin kuin nykyajan rasvaton maito. Kermasta tehtiin itse kotivoita ja osa lähetettiin Ranualle meijeriin. Nuoremmat saivat viettää lomaa meidän mummolaan tulleet serkkujen kanssa.

Pari henkilökohtaista muistoa on jäänyt minulle ikiajoiksi mieleen. Ensimmäinen on kotivoi. Meillä kotona Laitalassa ei tehty voita itse, vaan käytettiin kaupan tai suoraan maitoautosta ostettua meijerivoita. Äiti laittoi aina minulle mukaan oman voipaketin, jota sivelin leivälle, koska en ollut tottunut kotivoin makuun. Toinen muisto liittyy koti-ikävään. Lomaviikon hauskuudesta huolimatta koti-ikävä hiipi välillä mieleen kesken viikon. Kerran haikailin, että loppuisipa kaikista Impiön järvistä vesi ja sitä lähdetäisiin hakemaan kotikylältäni Kokkokylästä ja minä pääsisin vesimiesten mukana kotiin. Kerran pikkusiskoni kanssa lomaillessa lopetimme loman minun koti-ikäväni vuoksi päivää liian aikaisin. Nousimme aamulla linja-autoon, mutta emme olleet ilmoittaneet kotiin mitään eikä isä tiennyt tulla vastaan Kuhaan. Ostimme evääksi Signen kaupasta yhteisen limukkapullon ja keksipaketin. Viiden kilometrin välein otimme kaksi keksiä ja limukaryypyn. Kerkesimme kävellä 20 km osittain vesisateessa, ennen kuin isä sattumalta oli saanut tietää, että olimme lähteneet matkaan sovittua päivää aikaisemmin. Äiti ja isä eivät toruneet meitä märkiä "ui-

tettuja koiria", mutta pikkusiskoa harmitti liian aikaisin loppunut loma.

Kyläilimme monissa taloissa lomaviikon aikana. Matintalossa, Matti-enon ja Aune-tädin luona, jossa oli serkkuja. Myös Postitalossa, Rauhan ja Einarin kodissa pyörähdimme, sielläkin oli ikäisiämme pikkuserkkuja. Vanhatalossa en muista käyneeni muuten kuin talon vanha-äidin, Alman hautajaisissa äidin ja isän kanssa. Niistä hautajaisista on jäänyt mieleen moninaiset leivonnaiset, muun muassa pesuvadillinen lusikkaleipiä ja iso kasa leipäjuustoja keittiön pöydällä, joista monet olivat ajan tavan mukaan hautajaisvieraiden tuliaisiksi tuomia. Hautajaisruokana tarjottiin runsaasti sattumia sisältävää lihakeittoa. Kotiniemellä käytiin joskus isompien Mursun tyttöjen mukana. Sepälä, Anetjärven talo, Signen ja Joona Pirttijärven talo ja niiden asukkaat olivat tuttuja myös. Kylän useimmissa taloissa oli kaksi asuinkerrosta, se tuntui jotenkin erilaiselta ja hienolta, koska kotikylälläni ei ollut kuin yksi kaksikerroksinen talo. Matintalossa toimi kauppa alakerrassa ja oli erityisen mukava ostaa serkkujen kotoa karkkia! Pyöräily Nikkilään ja Mustakumpuun, tätien perheisiin kuului aina ohjelmaan. Nikkilän kylä oli ihan erilainen kuin Impiö; korkealla, kuivalla mäellä, jonne piti polkea pyörällä kovasti ja jossa talot olivat rykelmänä mäellä. Jotenkin on taloista mielikuva, että ne olivat enimmäkseen harmaita karja-aitauksineen,

Luonto ja syrjäinen erämaa sekä niiden asukkaat olivat Impiössä läsnä, Penämöltä saattoi tulla sukulaisia kylälle, myös Perälässä olen vieraillut. Kuittari vilahteli äidin puheissa usein, mutta siellä en ole käynyt. Mustakummun pirtin ikkunasta ihailimme kerran juhannuksena keskiyön aurinkoa, kotiini se ei ihan koko yötä näkynyt. Impiön perän ihmiset ja heidän vieraanvaraisuutensa, talot ja ennen kaikkea kodikas, lämmin tunnelma ovat juurtuneet syvästi mieleen. Impiöstä tehtiin myös vastavierailuja Kokkokylään. Isovanhemmat kävivät linja-autolla kerran kesässä, serkut myös silloin tällöin. Muistanpa joskus auton hurahtaneen kotipihaamme täynnä "Impiön akkoja", niin kuin he itse kutsuivat joukkoaan.

Minulla on mielikuva, että Impiössä on aina vallinnut vahva yhteisöllisyys ja toisista välittäminen. Impiöläiset ovat aina olleet myös hyvin vieraanvaraisia. Tämä

Vastavierailu Siuruajokivarteen
Tytöt vasemmalta Saila, Anna-Liisa ja Taimi.
Kuva Saila Koivisto

piirre näkyi vahvana myös äidissäni. Äitini kertoi paljon tarinoita ja muistoja kotikylästään ja aina niissä vilisivät rakkaiden serkkujen ja muidenkin sukulaisten nimet ja se, miten yhdessä tehtiin milloin heinää syvänmaassa, milloin vapaa-ajalla kiikuttiin Kotiniemen elosuojassa. Tuossa 10-12 hengen valtavan isossa kiikussa minäkin olen saanut monet kerrat kiikkua. Lapsen mielestäkin oli ihanaa ja ihmeellistä, kun mukana oli varttuneempia nuoria, lapsia ja joskus jopa naapurikyläläisiä ja kuitenkin kaikille järjestyi kiikkuvuoro. Pääsimme usein isompien mukaan lätynpaistoon ja nuotiolle jonnekin järven rantaan tai Saunajärven Karisaareen. Se oli mukavaa ja erikoista, joka kuului vain Impiön lomiin. Uinti oli varmaan tärkein asia loman vietossa, olihan valittavana monta eri järveä ja rantaa. Impiönjärvessä oli useampiakin hiekkaranta, Saunajärvessäkin oli ainakin yksi, Järvenniemi, jonne mentiin Mursuahosta polkua pitkin aika risuisen ja tiheän korven läpi. Kotiniemen rantakin taisi olla hiekkainen.

Tänä päivänäkin on Impiö minulle tärkeä paikka, vaikka siellä tulee enää harvemmin käytyä. Tavatessani kenen tahansa Impiöstä olevan sukulaiseni, tunnen voimakkaan siteen tapaamaani ihmiseen ja kanssakäyminen on välitöntä, helppoa ja mieltä lämmittävää. Impiöläisyys – se sitoo minutkin lujasti Impiön sukupolvien ketjuun.

Saila Koivisto (s. Kokko)

Miehet vasemmalta Vieno Impiö, Reino Anetjärvi, Jaakko Sääskilahti?, Toinen oikealta Antti Impiö. Kahden henkilön nimestä ei ole varmuutta.

Impiön miehet ”etätöissä”

1950-luvun lopulla lähiseudun savotat ehtyivät Simojärven seudulla. Metsätyön murroksessa traktori syrjäytti hevosen savotoilla. Kahtena talvena Impiön seudulta läksi 6-8 traktoriporukkaa Kuolavaaran savotalle Kittilän itäosaan. Traktoriporukassa oli 4-5 miestä: kuljettaja, ”vänkäri”, ja 2-3 hakkuumiestä. Yli kolmesataakilometriä köröttelyä traktorilla, kuljettaja omatekoisessa hytissä, hurjimmat ilman mitään suojaa sydäntalven pimeydessä ja pakkasessa. Muu miehistö matkasi takseilla. Niin oltiin perillä korkeiden vaaramaisemien erämaassa. Savotalle mentiin joulun jälkeen, ja kotiin palattiin maaliskuun vaihteen tienoilla. Kotona käyntejä oli harvoin.

Pakkasistaan tunnetun Pokan kylän seuduilla oli pitkiä pakkasjaksoja, jolloin traktoreiden piti olla käynnissä läpi yön, mikäli aamulla aikoi päästä heti liikkeelle. Tyynen pakkasyön jälkeen kämpän pihaa peitti sakea savukatos. Hakkualueet olivat korkeilla mailla. Metsät olivat hyväpuustoisia. Vaaranrinteen metsissä vastaan tuli isojakin petäjiä.

Traktoreilla puut kuljetettiin välivarastoon ja siitä välilanssijona Kitisen jokeen.

Muistelut Antti Impiö ja Vieno Impiö. T.I.

Pentti Hiltusen Nuffielt kuorma valmiina.

Onni Kortessalmi ”Ryti-Onni” oli legendaarinen uranuurtaja traktorisavotoilla. Kuvat Antti Impiö.

Kuinka muinoin kuljettiin

Juha Pentikäinen haastattelee Juho Impiötä.

(No jos nyt muisteltas ensiksi niitä vanhoja kirkkomatkoja.) No niin, vanhoja kirkkomatkoja. Ni niin no...Mehän kuuluttiin Pudasjärven seurakuntaan, ja meillä kirkkomatkat oli sillä tavalla... Talvellaan kulettiin talvitietä, että se oli verrattain suoraan, sitä laskettiin olevan täältä sinne kirkolle nuin seittämänkymmenen-viihen kilometrin paikoilla, mutta ehkä sitä oli enempi, mutta niin sitä laskettiin... se kartta nimittäin jälkehen...Niin että siellä käytiin, siellä käytiin kirkolla talvella käytiin hevoselle, mutta kesällä sitä pääasiassa kulettiin...Täältä on Livojoen Sarakylään matkaa jonkuv verran yli kahenkymmenen, jos suoraan pantas, niin olisi kaksikymmentä, mutta sitä tietä myöten kulukiessa sitä tuli siinä kahenkymmenkahen-kolomen kilometrin vaiheille, ehkä. Ja sinne käveltiin ja sieltä sitte veneellä käytiin Pudasjärven kirkolla ja ...no joskus jalanki.

Mutta sitte myöhempänä aikana, sitte ku ruvettiin postia kulettamaan. Ennen tänne ei tullu postia ollenkaan...Se oli tämä Saari-Heikki... niin se ja minun isävainaja, nehän ottivat sillailalla sen postin...Elikkä se oli Saari-Heikki -vainaja otti ja isävainaja rupesi sitte siihen niinku takkuuseen, että se tullee kuletetuksi. Kerran kahessa viikossa käytiin siellä...No sehän oli kesällä pääasiassa jalanhan se käveltiin mennessä tullen. Että se oli, sitä kai voi sanoa vaikiaksikin tempuksi, kun sieltä kolmenkymmenen kilon postitaakka lyötiin selkään, lähettiin kävelemään. Ja se oli silloin aika, että se...sitte se Saari-Heikki kun alako esittää, että kantakaa tekin, että vuoroin käyvään, niin se isävainajaki kävi joskus, mutta sitte se pääasiassa lankesi minun päälle, että siellä käytiin, aina siellä käveltiin. Ja joskus kun sattu venekyyti Livojoella, menttiin venekyytissä, mutta suurimmaksi osaksi jalkasi. Ja tullessa sitte, noh joskus sattu, että oli hevoskyyti tänne Petäjään asti, mutta harvon niin pitkälle oli kyytiä. Ja sitte joskus, ku oli olikein hankala taakka, niin ajettiin kyytillä...hevoskyytillä. Ja sitte Petäjästä sitä tänne Saarelaan oli noin kaksikymmentä kilometriä, joka aina oli käveltävä, ja tietä ei ollu minkaanlaista muuta kun semmonen hyvin huono kinttupolku. Ja sitte muuttu se posti, että sitä kuletettiin kerrav viikossa ja sitä kuletettiin sillä lailla, että vuoroviikot: toinen toinen kävi toisella kertaa, ja sitte tuli sillä lailla, että se tuli kahesti viikossa. No sitä käytiin sillä lailla, että toinen toisen...saarelaiset ja meille.

(Minkä talojen ohi se kuluki se postireitti sitte?) Noo, sekö pitäisi tuota muistaa koko reitti. Muistan kai minä, mutta kertoa koko reitti? *(No joo, Kerro vaa.)* Sehän on mahottoman pitkä se reitti, mutta tietysti sehän ohi kulettiin. Mutta ne joita piettiin postimiehillä käymätaloina. Nehän luuli itekkin, että se on niinku virallista, mutta ei kait ne virallisia ollu... Ne oli käymätalot oli ensinnäki. No ku lähettiin Saarelasta. Sillä se tänne ei ollu, ku se oli Saarelaan se posti. Saarelasta Sarajärville niin – no Saralahan sen niminen siellä on, mutta käytiin kait sitä mikä missäkin. Se oli sellainen kylä, jossa on monta taloa, joissa käytiin. No sitten siinä oi välilläkin taloja, joissa kans heitettiin postia niinku nytkin postiautosta nakataan. Mutta tuota se oli Rytinki niinku virallinen käymäpaikka. Ja sitten on...se oli Livojoessa? ja sitte oli Suvanto, ja sitte oli Koivula ja sitte, no se oli Illikainen, Illikainen oli sitte ja ...No siellä livojokivarressa siellä nyt käytiin, missä sattu, mutta se nyt oli ainaki Yli-Timonen oli kyllä varma käyntipaikka, jossa käytiin...ja... No siitä sitte Pudasjärven kirkolle ne vietiin. Oli siellä yksi talo vielä alempana joskus kaitn, mutta harvemmin siinä käytiin sentään. Että pääasiassa nämä talot, mitä minä nimitin, niin ne oli jo semmoset varmat käymätalopaikat. Ja Pudasjärven kirkolle Riekkiiin ja siitä sitten otettiin, joskus otettiin Riekistä vene arenteerattiin ja käytiin siellä, se oli Kurenalla oli se postipaikka ja ...niinkun nytkin sehän se on melkein Pudasjärvellä pääasiallinen liikepaikkakin. Se oli sellainen asia silloin kun kahen viikon päästä, sitähan piti monta päivää siellä oottaa. Mistä lie johtunu, mutta se oli Postihallitukselta määräys, että sitä ei saanu heti seuraava posti, mutta sitä piti koota postia sinne. Ja sitte kun postista lähetettiin, sitä kulettiin aina ympäri. No niin no, tietysti tultiin siihen aroettiin sitte ja sitte siitä...No se oli nyt sanottassiin, no se oli no Aittojärvelle, no se oli Vanhalass sitä Suuremmalta osalta. Sitä käytiin Vanhalassa ja sitten oli Ritva niminen talo. Ja sitte silloin ensinnä sinne Ikosessa...niin se oli Ikosenniemessä semmonen pieni talo, mutta se sitte teki se Antti Lievola talon siihen. Sittenhän se siinä oli Niemen Antin taloksi sanottiin ja siinä sitte tavallisesti käytiin. Ja sitte oli niitä taloja, että sitä käytiin missä sattu, mutta se oli varsinainen käymätalo se Kujansuu. Se oli Sampila oli toisella puolella...oli siellä jokirannalla. Se oli Sampila se määräpaikka, mutta siinä Kujansuun talossa. Haara-Hiltunen oli sitte ja. Vakainen käymäpaikka oli sitte Petäjä. Ja sitte Petäjästä sitte kahenkymmen kilometrin taval syvämmeata Saarelaan.

Ranuan Simojärvelle perustettiin osuuskassa syyskuun 25 p. Kassan piiriksi määriteltiin Ranuan pitäjän Simojärven ja Kemihaaran kylät. Hallitukseen valittiin puheenjohtajaksi Matti Törrö, varapuheenjohtajaksi Aug. Saarijärvi sekä muiksi jäseniksi A. Anetjärvi, A. Sääskilahi! ja Juho Impiö.

Maaseudun tulevaisuus 10.10.1922

(Pitkä reissu) Pitkä reissu ja vaikia. Sitä tuntu niin ja moniki on sanonu, että he ei kyllä lähtis millään sille reissulle. Ja talavella sitte tämä reissu kulettiin toisinpäin.

(Jos me sitten otettas se kirkkoreitti tarkemmin noin etappipaikkojen mukkaa, talavireitti ensiksi) Talvireitti... tämä kesäreitti ei muutu tästä, mutta talvireitti otettaisiin. Mikä oli silloin ensinnä, niin se oli sanottas täältä Impiöstä Saarelaan... ja sitte oli Kela. Ja sitte oli Kokko. Ja sitte Pudasjärven kirkolla Rieki. Se oli sitte se, se oli kolome vaan sellasta, että vakinaista taivalta, mutta tietystihän sitä kulettiin mistä millonkin, mutta se oli ne vakinaiset käymäpaikat. Vaan kyllä hyvin harvoin muualla poikettiin kun niissä.

(No mites se kesäaikana sitte oli?) No kesäaikana oli sillä tavalla kun minä siitä kerron, että sitä mentiin sinne Sarakylään Livojokivarteen ja sitte Livojokea venneellä käytiin sitte. *(Mihin saakka sitä mentiin?)* Niin, no se on sillä lailla... se mennee tämä tie, joka kulkee Ouluun Ranualta. Se menee Livojoen poikki. Siitä on, oisko nuin viisi kilometriä Pudasjärven kirkkoon, siitä josta mennee Livojoesta yli. *(Siuruajokivarren vanha tie Ikosenniemen-Aittojärven kautta)* Että siitä mentiin sitte jalkasi sitte elikkä ajettiin kyytillä.

(Missä siellä majailtiin kirkolla?) No pääasiallin majahan oli Riekissä, mutta... siellä kun mentiin sitä oltiin useinni monta päivää, niin itek kuki kahto, missä on sopivin, sillä Riekiinhän ei kaikki mahtuneet, että meillä oli Hiltula oikein pääasiallin käymäpaikka se oli. Se on toisella puolella järveä, että se on samalla pappilan lähellä. Sen vanhan pappilan...

(No oliko tämän puolen väellä kirkkoaittaa?) No kirkkoaittaa... Se oli ennen ollu kirkkoaitta saarelaisilla, mutta sitä ei enää käytetty sillon kun minä rupesin kulukemaan.

(Millon sitä sitten ylleesä käytiin kirkossa?) Noo, se oli, no se oli sanottas pääsiäisenä... mutta ja marianpäivänä myös käytiin ja... no joulunaki ja, no mikkelinä myös, kuka sitte kullonkin *(sama*

henkilö ei käynyt kaikkina mainittuina päivinä, kävi ehkä muuttaman kerran vuodessa). Olhan niitä sellasia, jotka kävivät perttulinakin, kun sattu nimittäin muistakin asioita.

(No entäs juhannuksena?) Noo niin, no juhannuksena myös käytiin... juhannushan oli, että siellä käytiin usiasti juhannuksena.

(Milloin sitä sitte lähettiin pääsiäiskirkkoon?) Kai sitä pääsiäiskirkkoon lähettiin, sehän pääsiäinen oli sunnuntaina. Sitä perjantaina? lähettiin, se lauantapäivä oli asiointipäivä. Niitähän asioita oli aina toimitettavaksi siellä, niin se lauantai oli sitä varten. Ja sitähän ei yhtenä päivänä täältä sinne päässykkää. Välillä talvella oltiin usiasti hevosella oltiin Kokossa yön yli. No kesäaikana minä en ossaa sanoa. Sitä oltiin, Livojokea kun kuljettiin, missä milloinkin hoksattiin, että ollaan yötä.

(No ne taisi ne kirkkojuhlat samalla olla semmosia nuorten tapaamispaikkoja?) No tavallaan, mutta ei sitä erikoisemmasti, että ei juuri siinä määrässä kun nykyisin, mutta kyllä, kyllä se oli melko aikusin, että kyllä ne siellä tanssiakin siellä Riekin keolla pitivät, kedon reunalla. Kyllä siellä tanssit olivat usiasti juhannuksena. Pääsiäisen väliyönä, ne ei voinu talavella tanssia siellä... No se oli sillä tavalla, että se oli Aittojärvi. Sinne on noin... ehkä oisko seittemän tai kaheksan kilometriä Pudasjärveltä niin siellä oli niissä talloissa, Puurusessa siellä ne pitivät tanssia. Suunnuntaina kuluki sieltä kirkolta nuorta kansaa osa siellä tansseissa. Vain minä en oo niissä ollu mukana.

(Haastattelun kulkemiseen liittyvä aloitus. Usean tunnin mittainen jutustelu painottuu lestadiolaisen herätysliikkeen historiaan paikkakunnalla ja ennen kaikkea sen puhujiin. Kertojan äänen ja murteen "kuulumiseksi" kirjattu äänitteen mukaan myös tähän. Kirjoitetun version voi kokonaan lukea Ranuan kirjaston kotiseutuosastolla) Julkaisemiseen on Ranuan kunnan lupa. Äänite on myös suvun hallussa.

T.I.

Taksimies ja osuuskaupan hoitaja

Isä-Antin vaari, Kalle Ihme, muutti Sarakylästä Korkeavaaralle 1917. Hän oli työstään palkittu metsänvartija, joka nautti sekä työnantajan, Metsähallituksen, kuin paikallisten asukkaiden luottamusta. Myös poika Heikki toimi metsänvartijana. Edellä on kerrottu Heikki Ihmeen hukkumisesta Simojärveen v. 1942. Lapsista Svante jäi evakkoreissulla Ruotsiin, Antti, Kalle ja Anna palasivat kotiin. Sisarusten kaksi enoa, Eetu ja Jonne Anetjärvi, kaatuivat sodassa. Anetjärvien ja Ihmeiden sukulaisperhepiirit tunsivat kohdalon läheisyyttä.

Antin autot

Ensimmäinen auto oli 1951-mallinen BMW. Antti osti sen käytettynä Rovaniemeltä musiikkiliike Osmo Kuhalta. Sitten seurasivat Kaiser, Pobedat -56 ja -57 ja Volga -59. Sitten tulivat -63 Mersu, -65 Mersu ja -71 ensimmäinen Datsun (Nissan). Sen jälkeen Antilla oli 6–7 Nissania. Eläkkeelle jäädessä v.1990 Antilla oli autona Nissan Sentra. Antti piti yhtä autoa keskimäärin kolme vuotta.

Jäädessään eläkkeelle v. 1990 Antti kertoi haastattelussa toimineensa Impiössä v. 1952 alkaen 13 vuotta. Alkuajat olivat ”muutamantansseja”. Puhelimia oli vain neljässä talossa ja kyyti tilattiin usein kirjelappusella monta päivää ennen ajoa. Tiestökään ei ollut häppöinen, muun muassa Kuhasta alkava tie päättyi Simojärvelle. Toisaalta ihmiset eivät oikein osanneet käyttää taksia. Pelkäsivät kalleutta. Ongelmiakin oli, mutta hyvä ihmisten kanssa oli asioida. Impiön aikoihin seudulla oli suuria savotoita. Oli savotoille menijöitä ja savotoilta lähtijöitä.

Ennen saattoi tulla pitkiä kyytejä. Esimerkiksi iltamiin lähdettiin taksilla. Yön seutuvilla ehdittiin kiertää montakin paikkakuntaa. Jos jokin paikka ei huvittanut, niin nuoret ehdivät käydä kolmessakin paikassa. Pisin kyytireissu oli Tukholmaan.

Metsästys oli Antille, metsänvartijoiden jälkeläiselle, mieluista harrastus. Raimo muisteli, kuinka yövyttiin Pitkässäpalossa, josta aamuvarhain noustiin Impiöjärven takaisille riistamaille. Saattoipa joskus kyydistä palatessa silmä ottaa teeriparven koivikossa. Pysähdys siihen paikkaan, luodikko peräkontista ja ryöminen ampu-maetaisyvdellem.

Vuonna 1965 Ihmeen perhe muutti Ranuan kirkonkylälle. Antti jatkoi taksiautoilua siellä vielä neljännesvuosisadan. Pirkko meni ensin kirkonkylän Osuuskaupan palvelukseen, sitten työvoimatoimiston palvelukseen ja viimeksi kunnan palvelukseen, josta hänkin jäi eläkkeelle v. 1990.

Pauli ja Elsa

Kaarina ja Viljo

Rauhan tultua kohti uutta

Sotien jälkeen 1940-luvulla Impiössä oli tusinan verran nuoria neitoja, nuoria miehiä alle puolet neitojen määrästä. Tulevaan luottaen nuoret perustivat perheitä.

Vanhantalon veljeksistä Pauli ja Viljo löysivät puolisoiksi Kuikkalan sisarukset Elsan ja Kaarinan, sukunimeltä Ranua.

*Lounas noutopöydästä
arkisin 10.30-15.00*

*Euroopan parhaat
munkkikahvit*

*Leipomosta
herkulliset leivonnaiset
ja pikkusuolaiset*

*Hilla - aiheisia
matkamuiistoja*

*Leipomo-Kahvila
Kiireen Raja*

Kiireen Raja Leipomo-Kahvila » Keskustie 32 » 97700 Ranua » www.kiireenraja.fi

JURVELIN

Monipuoliset

HUOLTOPALVELUT

kiinteistösi parhaaksi

- Kiinteistöhuolto
- Siivouspalvelut
- Koneurakointi
- Talotekniikka
sähkö • LVI • remontointi

Kiinteistöhuolto Jurvelin Oy
Haaransuontie 19, Oulu
010 8216 000 • jurvelin.fi

talotekniikan
palvelut ovat
saatavilla myös
kotitalouksille

Tavataan sukujuhlassa 9.7.2022

Pysäytyskuva ensimmäisen sukujuhlan videosta. Sormunen

